

Сонце з-за хмар (збірка)

Христина Алчевська

АЛЧЕВСЬКА ХРИСТИНА

Збірка "Сонце з-за хмар"

МОЇ ДУМИ

Мої думи най будуть дощем по весні,
Теплим подихом щастя за горем...
Ген у далечі в'ються весняні пісні,
І витають, і ллються над морем!..

Мої співи най будять зорю і тепло
Там, де сонця нема і просвіти,
Щоб побільше троянд у тім полі росло,
Де не знають про щастя і квіти...

Мої пісні, як голуби білі, летять
У блакить недосяжного неба,
Їх не спинить ніщо, вони світлу бринять,
Тільки сонця їм ясного треба!..

* * *

ПІСНЯ Й ДЕНЬ

Не питай, чому складають
Люди силу тих пісень:
Їм здається, що з-за співів
Усміхнеться ясний день;
Що ласкаве сонце гляне
Тихо з пісні на братів,—
Тим-то й голосно лунає
Уночі поетів спів!..
А удень літа дзвіночком,
Вітерцем гуля в лісах
І, пройнятий ясним сонцем,
Десь сміється в небесах...
Бо як сонце в небі сяє —
Тепло й людям на землі,
І душа співця на волі

Порина в блискучій млі!
Він в ту мить не бачить ночі:
В царстві неба тьми нема,
І синів землі піснями
Він у небо підійма:
Їхній дух стає сильнішим,
Сонце сяє їм вгорі.
Чи то справді день, чи сниться
Тільки марево зорі!..

* * *

НІКОЛИ

Я знаю все і бачу смуток,
І бачу горе на землі,
І, може, душу положу
За рідний край, але нікому
Про це довіку не скажу
Ніколи в світі...
Без тих пісень — багато горя,
Без гірких сліз моїх — плачу,
Без мого жалю — дум сумних,
І тому я не заспіваю
Своєму краєві про них
Ніколи в світі...

* * *

ПІСНЯ НА ПОТАЛУ

Мені байдуже, як мене
Пектимуть в серці страшні муки —
Я все ж добуду в лірі згуки
І пісню всім віддам мою!..
Мені байдуже, як мене
За співи будуть розпинати:
Не кину, браття, я співати
І пісню всім віддам мою!..
Але ж і я — співець народу —
І бійтесь нищити мене:
Людська помста не засне,
Як пісню ви мою вб'єте!

* * *

ХМАРНИЙ ВЕЧІР

Не питай, не питай, чому ніч без зірок
Тихо плаче до самого ранку,

Чому пісня весни вабить ніжно мене,
Хоч не йду в темінь саду я з ганку.
Я весну ту люблю, та не світить мені
Зоря тиха блаженства й любові,
Моя доля — не та, не для мене в садку
Гарні квіти провадять розмови;
Моя доля смутна: усе бачити й жити,
Невимошно душею страждати...
Чому ж ніч, вічна ніч не укриє мене,
Не розстеле кругом свої шати?
Не питай, не питай, чому в царстві квіток
Чути шепіт і гірке зітхання:
В ньому смуток вита, бо не радісні ми,
Бо судилося людям страждання.

* * *

СОКІЛ

Ясний сокіл серед степу
На простори поглядає
І угору дужі крила
Гордо й весело здіймає:
"Гей ви, браття-соколята,
Прилетіть до мене, милі,
Ми полинемо на волю,
Де морські гуляють хвилі;
Ми з бурхливим чорним морем
Поєднаємося в полі,
Темні льохи розруйнуєм
І рабам здобудем волі!"

* * *

ВІЛЬНІ ХМАРИ

Летять рожеві й сині гарні хмари,
Летять у край, де теплінь і весна,
І ще в снігах ввижається їм сонце,
І північ їм не темна й не тісна.
Їх не гнітять зимовії кайдани,
Бо в них є шлях на волю золоту...
Постійте мить, візьміть мене на крила!
Візьміть з тюрми у далеч ясну ту!..
Візьміть в той край палку і юну душу,
В якій журба поволі рай змінює,
Хутчіш візьміть, щоб вічно на тих струнах

Бриніла в ній рожева пісня дня!

* * *

ПІСНЯ ЛІЛІЇ

Я — лілія біла... Мене в самоті
Думки обступають, мов квіти оті,
І плачуть... і місяця сяйво смутне
Кохає, й цілує, і пестить мене.
Я щастя не знала... Журливі пісні
Мене колисали у тихому сні,
І сльози блискучі, мов чистий алмаз,
По одній котилися з піснею враз.
Я ліс покохала... Він сумно мовчав,
Він тільки гру сонця удень помічав;
Тоді він хитався і щось шепотів,
А квітки блідої і знать не хотів...
І тому бліда я, і біла тим я...
Квіток обступа мене тиха сім'я,
А я все сумую та смерті все жду
І досі поради собі не знайду.

* * *

БІЛІ КРИЛА

Так давно не згучала бандура моя,
Так дрімалося думам сердечним!
Хоч і усміхи сонцеві слала земля
І привіт небесам безконечним...
Хочу жити я нині і вільно співать!
Не підрізуйте білії крила...
Може, й так їх понівечить, бідних, життя
І сокриє невчасна могила...
Хай пісні мої в'ються, як білі чайки,
Б'ються крильцями в темні віконця,
Бо над морем життя, де сумують думки,
Все мовчить, мов заклите, без сонця!
Мої ж пісні несуть промінь тих почувань,
Що повстали зі світла і з серця,
Без нудьги, без вагань, без ворожих завдань
І злоби войовничого герця...
Вони — мєви сріблясті й летять в небосхил,
Вони — птахи журливого краю...
Не підстрелюйте їх, не ламайте їм крил,
Не руйнуйте мети їх і раю!..

* * *

ОСІННЯ ПІСНЯ

Дихання осені я чую в кожному шумі,
Стрічаю запит скрізь: "Де щастя молоде?"
І чую, як в сльозах по стежці у задумі
Незримий хтось іде...
Химерні спогади, і скарги, і зітхання
Мене обхоплюють, затемнюють спокій,
І в далеч аж до хмар летять мої вагання
В непевності тяжкій....
Чи справді варто жити, боротись і сміятись,
Щоб подув холоду надії всі убив,
Щоб морем сліз колись по світу розіллятись
Над тим, що дух любив?..
Зайнявся полум'ям край неба сумовитий,
І ніч безрадісна на обрії зійшла...
Здається, дух життя, раніше гордовитий,
Схилила сила зла...
Чи варто ж жити було, щоб бачити ночі стрічу?
Чи варт боротися, щоб темряви діждать?
Чи стрінем сонце ми колись за тою ніччю,
Щоб жити, а не спати?!..

* * *

ПОСВЯТА А. КРИМСЬКОМУ

Мовчать сади і ніч, жалів таємних повні,
І свіжі подихи вриваються в вікно...
О, як горять в мені почуття невимовні,
Як серце журиться, як нудиться воно:
Ой чом не зоря я в небесному спокої,
Не квітка гарная в чудовому садку,
Не мрій мелодія у снах весни палкої,
Не ряска темная в дрімаючій ставку?
Не знала б я жалів і людського страждання,
Не відала б журби і поривів у рай,
Не бачила б ні зрад, ні зайвого вагання,
Ні в злім занепаді коханий, рідний край.
І вільна, як зоря, в небесних гарних шатах
Рожева та ясна на сході б розцвіла
Моя душа палка для волі й дум крилатих
І всіх із темряви б до сонця повела!
Ой чом же в вечір цей, такий чарівно-ніжний,

Спокою й сил в душі бажаних не росте
І світ думок нових, осяйний, білосніжний,
У казці тільки десь пишається й цвіте?
Троянди пишні сплять в садочку, що дрімає,
І тихо світяться у темряві зірки.
Надія згублена, і навіть сліз немає:
Квітками барвними не стануться думки.

* * *

КОБЗАРІ

Забуті, обдерті, в старенькій свитині
Сумними степами ідуть кобзарі;
Незрячі, вони про свободу співають
І сонце вітають на ранній зорі...
Під хатнім віконцем, в садочках вишневих,
І в панства лихого, на панськiм дворі,
І в дощ, і зимою, заметені снігом,
Розшуковують правду сіроми старі.
Шукають сліпії і бачать те світло,
А зрячі ще й досі його не знайшли,
Знущуються з пісні, їх кобзи розбили,
Їх думу і слово в полон узяли...
[Так чом же злих помста людська не спалить,
Чом з неба не вб'є їх караючий грім?]
І сонце велике й прекрасне свободи
Чом зараз не зійде над краєм моїм?!..

* * *